

Sue Klebold: Napsugaram

1999. április 20-án a Columbine Gimnáziumban lövöldözés tör ki. Sue Kleboldnak, a könyv szerzőjének kisebbik fia ebbe az iskolába jár. Sosem gondolta volna, hogy egy nap majd kap egy olyan telefonhívást a férjétől, amely után 50 km-t vezet csomóval a gyomrában, hogy valami biztosat, valami biztatót tudjon meg. Rémesebbnél rémesebb forgatókönyvek játszódnak le útközben a fejében, egy dologban azonban biztos. Dylan kezében, aki a gimnázium végzős tanulója, biztosan nincs fegyver. Hiszen ő és férje, Tom megrögzött fegyverellenes, már azt is fontolgatták, hogy elköltöznék Coloradóból, mert enyhült a törvényi szabályozás. Aztán jönnek a megdöbbentőbbnél megdöbbentőbb hírek. Dylan és barátja, Eric 13 embert öl meg, és 21-et sebesít meg, mielőtt magukkal is végeznének.

Hihetetlen. A szülők nem láttak semmi ilyenre utaló jelet. Igazából nagyobbik fiúkkal, Byronnal mindig több gond volt, de már az ő élete is sínre került. Dylan csak az utolsó évben adott figyelmeztető jeleket. Szintén Eric volt a társa egy gépjárműfeltörési ügyben. Mindketten részt vettek a bűnelterítő programban, olyannyira sikeresen, hogy a pártfogótisztjük véleménye alapján az eredetileg kiszabott időnél előbb kikerültek a hatóságok látóköréből. Valószínűleg ezt a döntést annak meghozója a mai napig bánja. Bár nagy valószínűséggel a tragédia akkor is megtörténik. Hiszen Eric honlapját a rajta található fenyegető, gyalázkodó bejegyzések miatt több szülő is bejelenti, de ekkor sem történik semmi.

A két család normális életet él. Harrisék, Eric szülei a katonaságnál dolgozó apa miatt gyakran költöztek. Kleboldék jó anyagi körülmények között éltek (mindkét szülő dolgozott, és e mellett házak bérbeadásából is származott jövedelmük).

Akkor mi történt? Sue Klebold kiáll a nyilvánosság elé, és megírja. És az anya, aki a könyv első lapjain el sem tudja képzelni, hogy a gyereke ilyen dologba keveredhetett, eljut oda, hogy jobban járt a fia, hogy öngyilkos lett, hiszen ez után a tett után ki tudja mi várt volna rá.

Az asszony élete már sosem lesz olyan, mint előtte. Férjétől elváltak útjai. Aktivistaként segítséget próbál nyújtani, hogy ilyen többé ne történjen meg. (Megtörtént. És volt, ahol a columbine-i mészárlás adta az ötletet.)

Sue Klebold a könyvében végigvezeti a család életét eddig a rettenetes napig. Meg az utána következő időszakig is. Egy dologhoz ragaszkodik: fia öngyilkos lett. Olyan öngyilkos, aki előtte gyilkosságokat követett el.

Hogy mennyire lehet a halottakat egy kalap alá venni, arra jó példa, hogy amikor 15 fát ültetnek az elhunytak emlékére, kettőt szinte azonnal kitörnek. Hiszen a 15 halottból ketten gyilkosok voltak.

Sue levélben biztosítja az áldozatok szüleit együttérzéséről. Van, aki nem hibáztatja őt, és van, aki képtelen megbocsátani a gyilkos szüleinek.

Gyakorlatilag azonnal beperelik őket. A 13 halotton kívül 21 ember sérült meg, néhányan maradandó károsodást szenvedtek.

Pszichológusok próbálták megfejteni, mi vihetett rá két fiút, hogy társaik, tanáraik, végül önmaguk ellen forduljanak. Nincsen zsebünkben a bölcsek köve, mi sem fogjuk megtalálni, miért van az, hogy vannak diákok, akiket társaik kiközösíthetnek, gúnyolhatnak, és ezt csendben lenyelik, legfeljebb saját maguknak ártanak azzal, hogy lelkileg kicsit (vagy néha jobban) megnyomorodva kerülnek ki az iskolapadból, és hurcolják magukkal egy életen át az ott elszenvedett megaláztatást. Sokkal többen vannak, akik így élik meg azt, hogy társaik céltáblájává válnak. És vannak –szerencsére lényegesen kevesebben-, akiknél egyszer elszakad a cérna. Érdekes, hogy legtöbbször nem azok ellen fordulnak, akik éveken át módszeresen terrorizálták őket, hanem olyanok ellen, akiknek ehhez semmi közük sem volt.

Ismerik ezt a történetet? Kisa Gothami gyermeke beteg lett és meghalt, és ettől az asszony majdnem az eszét vesztette. Nem volt képes belenyugodni a halálba, szerette volna visszahozni gyermekét az életbe, gyógyszert követel az orvostól, aki tudja, hogy erre már nincs gyógyszer. Azt tanácsolja neki, forduljon Buddhához.

Buddha meghallgatta őt és így szólt: rendben, elkészítem a gyógyszert, hozzá hozzá négy vagy öt mustármagot. De nem akármilyet: olyan házból kell hoznod, ahol még senki nem szenvedett.

Kisa Gothami házról házra járt a városban, de mindenütt sajnálkozva tárták szét a karjukat: itt egy apa halt meg, másutt egy gyermek, vagy épp egy szolgáló. Végül az asszony rádöbbsent az igazságra: minden házban járt már a halál, mindenki veszített el már hozzá közel álló személyt, ezért nyugalomra helyezte a gyermekét.

Sue Kleboldnak Kisa Gothami története ad erőt a mindennapokhoz.

Érdemes elolvasni a könyvet, bár tényleg gyomor- és torokszorító olvasmány.

A littletoni mészárlásról (mely columbine-i tragédia néven híresült el) készített Michael Moore filmet, amelyet Magyarországon Kóla, puska, sült krumpli címmel mutattak be.

Az iskolai lövöldözések ihlették meg az Elefánt c. film alkotóját, Gus van Sant rendezőt is.

Jodi Picoult Tizenkilenc perc című könyve is az iskolai mészárlást boncolgatja, szerencsére az kitalált történet.

Szigligeti Zsuzsanna